

اما فعالان اقتصادی نیز معتقدند به دلایلی نمی‌توان اتاق بازرگانی را نماینده خوبی برای فعالان بخش خصوصی و بویژه تولیدکنندگان کشور دانست. به گفته آنان، حضور چنین تشکلی در نهادهای دولتی و حاکمیتی و دسترسی آنها به رانت‌های اطلاعاتی، عملاً امکان جهت‌دهی به سیاست‌های حاکمیتی در جهت منافع بخشی - عموماً بخش بازرگانی را فراهم کرده و اتاق بازرگانی بیش از آنکه اتاق تولیدکنندگان، صادرکنندگان و واردکنندگان باشد، خواسته یا ناخواسته اتاق واردکنندگان بوده است. حجم بالای فرار مالیاتی و خروج ارز ناشی از صدور کارت‌های بازرگانی فاقد هویت، مؤید این ادعاست. (نمودار ۱)

عملکرد اتاق بازرگانی عامل ۲۰ درصد از فرارهای مالیاتی!

یکی از انحراف‌هایی که در عملکرد اتاق بازرگانی قابل مشاهده است، خسارت‌های جبران‌ناپذیر کارت‌های بازرگانی است. تقریباً در اغلب کشورها ورود در امر تجارت خارجی به عنوان یک فعالیت تخصصی مستلزم حصول برخی شرایط از جمله داشتن کارت بازرگانی است. پرواضح است شرایط صدور و اخذ آن نیز باید متناسب با همین هدف باشد. لذا مرجع صادرکننده کارت نیز باید توانایی و اهلیت متقاضی کارت را هنگام صدور، بررسی و احراز نماید. در صورت تحقق این امر می‌توان از کارت بازرگانی به عنوان مدرکی دال بر اهلیت و توانایی شخص در عرصه تجارت خارجی استفاده نمود که به تبع آن تسهیلات و کمک‌های هزینه شده در این حوزه با انحراف مواجه نخواهد شد. از سوی دیگر بسیاری از اهداف برای تسهیل در امر تجارت و یا جلوگیری از فرار مالیاتی و مسائلی از این دست با واگذاری امور به مرجع صاحب صلاحیت به خودی خود مرتفع می‌شود. مطالعات تطبیقی حاکی از آن است که در کشورهای دارای اقتصاد باز، یک سند و مدرک دولتی برای متقاضی فعالیت در عرصه تجارت خارجی صادر می‌گردد که بیشتر جنبه شناسایی دارد. اما در برخی از کشورهای دارای اقتصاد نسبتاً بسته دولتی، شرایط سخت و پیچیده‌ای برای ورود متقاضی فعالیت در عرصه صادرات و واردات پیش‌بینی شده که البته در کشور ما موارد کاربرد کارت بازرگانی محدود به تجارت خارجی نشده و برای استفاده از تسهیلات بانکی، ثبت شرکت، دریافت مالیات، تسویه حساب تأمین اجتماعی بازرگانان و... کاربرد دارد. به اعتقاد کارشناسان، با کاربردهایی که کارت‌های بازرگانی در ایران دارد، صدور کارت بازرگانی امری حاکمیتی است و برای حصول اهدافی که برای کارت بازرگانی تعریف شده، لازم است

شورایعالی اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، شورایعالی استاندارد، شورایعالی بیمه، شورایعالی توسعه صادرات غیرنفتی، شورایعالی کار و شورای عالی معادن.

برخی از مهم‌ترین کمیسیون‌هایی که اتاق بازرگانی در آنها نماینده دارد عبارتند از: کمیسیون تخصصی شورای اقتصاد، کمیسیون تخصصی شورایعالی بیمه، کمیسیون فرعی شورای پول و اعتبار، کمیسیون اقتصادی هیأت دولت، کمیسیون رسیدگی به تعهدات ارزی ایفا نشده، کمیسیون تخصصی ستاد مراکز لجستیک و کمیسیون لوایح دولت.

برخی از مهم‌ترین کمیته‌هایی که اتاق بازرگانی در آنها نماینده دارد عبارتند از: کمیته تخصصی شورای بورس و اوراق بهادار، کمیته ماده یک، کمیته کارشناسی شورایعالی توسعه صادرات غیرنفتی، کمیته انتخاب صادرکنندگان نمونه و کمیته پتروشیمی کارگروه تنظیم بازار.

برخی از مهم‌ترین هیأت‌هایی که اتاق بازرگانی در آنها نماینده دارد عبارتند از: هیأت تعیین و تثبیت قیمت‌ها، هیأت حمایت از صنایع، هیأت داوری موضوع ماده ۳۰ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴، هیأت عالی واگذاری و هیأت نظارت موضوع ماده ۲۰ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور.

برخی از مهم‌ترین ستادهایی که اتاق بازرگانی در آنها نماینده دارد عبارتند از: ستاد ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی، ستاد تسهیل و رفع موانع تولید، ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز، ستاد هماهنگی روابط اقتصادی خارجی و ستاد اطلاع‌رسانی و تبلیغات اقتصادی کشور.

برخی از مهم‌ترین مجامعی که اتاق بازرگانی در آنها نماینده دارد عبارتند از: مجمع شرکت‌های دولتی در حال واگذاری، مجمع عمومی سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان و مجمع عمومی شرکت نمایشگاهی بین‌المللی تهران.

برخی از مهم‌ترین نهادها که اتاق بازرگانی در آنها نماینده دارد عبارتند از: دبیرخانه ستاد تسهیل و رفع موانع تولید، صندوق توسعه ملی، جلسات مالیات بر ارزش افزوده و پروژه مشارکت عمومی - خصوصی.

آنچه مسلم است اینکه هر شخصی که وارد اتاق بازرگانی می‌شود، به‌واسطه جایگاه بالای اتاق در تصمیم‌های مهم اقتصادی کشور، نمی‌تواند مدعی بی‌اثر بودن دیدگاه بخش خصوصی در تصمیمات کلان کشور باشد. در همین راستا، ادعای اپوزیسیون بودن برخی از اعضای افراطی سابق اتاق نیز عملاً شانه خالی کردن از تبعات تصمیمات اقتصادی است.